

به نام خداوند بخشنده و مهربان

مقدمه:

یکی از اهداف و ثمرات مهم زندگی زناشویی، نعمت داشتن فرزند و بقای نسل است که در همه‌ی جوامع و فرهنگ‌ها، هدف پسندیده و ارزشمندی محسوب و سبب استحکام خانواده‌ها می‌گردد. گرچه این جنبه از تمایل زوجین در زندگی مشترک به دلیل شرایط خاص زندگی جوامع امروزی، دستخوش تغییراتی شده و اولویتهای دیگری مانند موفقیت‌های شغلی، تحصیلی و اقتصادی در زندگی زوجین جوان نقش مهمی پیدا کرده است اما همچنان مادر و پدر شدن از آرمان‌های والای مشترک زوجین بوده و ناباروری مسئله‌ای آزار دهنده محسوب می‌گردد.

به چه کسی نابارور گفته می‌شود؟

به زوجی نابارور گفته می‌شود که پس از یکسال مقاربت جنسی بدون استفاده از هرگونه وسیله جلوگیری از بارداری، نتوانند صاحب فرزند شوند. شیوع ناباروری در زوج‌ها حدود ۱۰ تا ۲۰ درصد می‌باشد.

چه سنی برای باروری، مناسب‌تر است؟

بهترین زمان بارداری در زنان، ۲۰ تا ۳۰ سالگی است. قدرت باروری زنان و مردان با افزایش سن، کم‌کم کاهش می‌یابد. سن بالا و طول مدت نازایی، احتمال درمان موفقیت آمیز را کاهش می‌دهد.

علل و عوامل مؤثر بر ناباروری:

ناباروری دلایل متفاوتی دارد. عامل ناباروری در ۴۰ درصد مربوط به مردان و ۴۰ درصد مربوط به زنان بوده و در ۱۰ درصد، هر دو زوج، عامل ناباروری بوده و در ۱۰ درصد باقیمانده، هیچ علتی در زوجین وجود ندارد و علت ناشناخته است.

آشنایی با علل ناباروری در مردان:

(۱) اختلالات مربوط به اسپرم: به طور طبیعی، اسپرم در بیضه تولید می‌شود و به هنگام انزال، خارج می‌شود. به دلیل وجود هر یک از موارد ذیل، شانس لقاح کم شده و مرد، نابارور محسوب می‌شود:

-تعداد کم اسپرم

-عدم بلوغ اسپرم

-شکل غیرطبیعی اسپرم

-عدم توانایی حرکت مناسب اسپرم

عواملی که گاهی می‌توانند، سبب ایجاد موارد مذکور شوند، عبارتند از:

-**بیماری‌های عفونی:** بیماری عفونی با شرایط التهابی نظیر بیماری اوریون در بعضی موارد، سبب عفونت مجاری تناسلی یا التهاب و از بین رفتن عملکرد بیضه‌ها در مرد می‌شود.

-**اختلالات هورمونی:** تولید نامناسب برخی هورمون‌ها و بعضی اختلالات غدد درون ریز بر تولید هورمون‌های مردانگی (تستوسترون) و تولید اسپرم تأثیر دارند.

-**مشکلات مربوط به دستگاه ایمنی بدن:** بعضی مردان به دلیل اختلالات سیستم ایمنی بدن بر علیه اسپرم خودشان، پادتن تولید می‌کنند که سبب کاهش حرکت اسپرم‌ها یا به هم چسبیدن آنها می‌شود.

(۲) **ناهنجاری‌های مربوط به ساختمان بدن:** بسته بودن لوله‌های خروج اسپرم سبب ناباروری در مردان می‌شود. که علل آن می‌تواند مادرزادی، نقص ژنتیکی، عفونت‌ها یا التهاب‌های دستگاه ادراری-تناسلی باشد. از جمله عوامل دیگر ناباروری در مردان، **واریکوسل** است که در این حالت، رگ‌های درون کیسه بیضه متسع شده و تعداد و کیفیت اسپرم کاهش می‌یابد.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت بهداشت

عوامل ناباروری در مردان

گروه هدف:

مردان جوان

مدیریت سلامت جمعیت، خانواده و مدارس

۱۳۹۷

۶) عوامل دیگر: ناتوانی جنسی و یا انزال زودرس نیز می‌تواند عامل ناباروری در مردان باشد. مواجهه بیش از حد با آفت‌کش‌ها و سایر ترکیبات شیمیایی و رادیواکتیو، سابقه درمان‌های خاص نظیر مصرف داروهای درمان سرطان و داروهای بدن‌سازی، سوء مصرف حشیش، مواجهه مکرر با گرما نظیر حمام بخار/سونا و استفاده از لپ‌تاپ (روی پا) می‌تواند تولید اسپرم‌ها را دچار اختلال کند.

تمام افراد در سنین باروری، باید از عوارض بارداری مربوط به بالا رفتن سن آگاه باشند و بتوانند آگاهانه برای زمان فرزندآوری تصمیم بگیرند و برنامه‌ریزی کنند. تأخیر (بدون دلیل) فرزندآوری پس از ازدواج، زمان طلایی تشخیص ناباروری احتمالی زوج را از بین می‌برد.

منابع:

- ۱- کتاب شناخت و پیشگیری از بیماری‌های شایع در زنان- دکتر طاهره افتخاری و همکاران
- ۲- کتاب شناسایی و ارجاع زوجین نابارور در سیستم بهداشت- معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
- ۳- کتاب شیوه زندگی و ناباروری- دکتر ربابه طاهری پناه و همکاران

آدرس و شماره تماس جهت پاسخگویی به سؤالات:
تقاطع خیابان روستا و پیام‌آوران، میدان حضرت رقیه، معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی دزفول - ۴۲۵۳۸۳۷۰

۳) عوامل محیطی و شیوه زندگی: زندگی شهرنشینی و قرار گرفتن در معرض آلودگی هوای ناشی از ترافیک خودروها در سطح شهر، از جمله دلایل کاهش و ضعف اسپرم مردان برای باروری است. همچنین بی‌حرکتی شدید و چاقی از مهم‌ترین عوامل آسیب‌رسان به سلول‌های جنسی مردانه می‌باشد.

۴) دخانیات: کشیدن سیگار، قلیان و ... توسط مردان، توان باروری را کاهش می‌دهد. این مسئله سبب آسیب جدی به اسپرم‌ها شده و از طرفی با افت توانایی اسپرم‌ها، موجب اختلال در باروری زوجین می‌شود.

۵) سن: با افزایش سن آقایان، کیفیت نطفه‌ی مرد و توان باروری، کاهش و خطر اختلالات ژنتیکی افزایش می‌یابد.